

Nowocześnie to znaczy ekologicznie

W tym odcinku naszego cyklu poruszamy zagadnienie zaangażowania Funduszy Europejskich w ochronę środowiska, w tym zmniejszenie szkodliwych emisyjności, wykorzystanie naturalnych zasobów energetycznych czy produkcję tzw. zielonej energii

Wymogi formalne stawiane przed gospodarką i inwestorami związane z ochroną środowiska i zasobów naturalnych, stają się coraz bardziej rygorystyczne. Wynika to ze wzrastającej świadomości stopnia degradacji ekologicznej naszej planety, do jakiej doprowadziła wielowiekowa niekontrolowana eksploatacja zasobów naturalnych oraz bezkarna emisja różnego rodzaju zanieczyszczeń.

Całe szczęście, ten groźny dla egzystencji ludzi stopień degradacji naszego środowiska naturalnego, uruchomił w końcu także refleksje i konkretne działania. Ważne stało się racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych i istotne ograniczenie ilości czynników szkodliwych dla życia biologicznego planety. Oprócz wzrostu poziomu świadomości zagrożeń, jak i bardziej restrykcyjnych regulacji prawa, kolejnym impulsem do działań proekologicznych są także odpowiednie zachęty ekonomiczne – powinno się opłacać być niskoemisyjnym, energooszczędnym czy ekologicznym w pełnym rozumieniu tego pojęcia. Fundusze Europejskie istotnie wspomagają takie przyjazne środowisku przeorientowanie i to zarówno przedsiębiorców, firmy, stowarzyszenia jak i różne instytucje w tym publiczne.

Założenia środowiskowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 określa priorytety także w obszarach związanych z ochroną środowiska, zmniejszeniem emisyjności, czy wykorzystaniem naturalnych źródeł energetycznych. Wynika z nich, że w naszym województwie określono w ramach przyjętych priorytetów ogólnych także szczególnie preferowane kierunki inwestycyjne. I tak np. w projektach dotyczących odnawialnych źródeł energii, dotyczy to instalacji fotowoltaicznych i wytwarzania energii z biomasy. To są najbardziej ekologiczne technologicznie ze znanych sposobów uzyskiwania zielonej energii dlatego, że nie niosą żadnych skutków ubocznych dla otoczenia. (jak np. wiatraki czy elektrownie wodne).

Takie ukierunkowanie wspomagania to duża szansa zarówno dla projektujących elektrownie z wykorzystaniem wspomnianych instalacji, jak i np. dla rolników. Instalacje wytwarzające biogaz wykorzystują bowiem surowiec organiczny, będący albo produktem albo odpadem w gospodarstwach rolnych. Biogaz (metan) pozyskuje się również ze składowisk odpadów komunalnych – powstaje on tam jako produkt procesów gnilnych. Natomiast preferencje w zakresie energii słonecznej stanowią zarazem wspomaganie rozwoju technologicznego – fotowoltaika należy bowiem do innowacyjnych i wysoko technologicznie zaawansowanych dziedzin.

Działanie 2.10 i... więcej zielonej energii

W ramach działania 2.10- zwiększenie wykorzystania od-

nawialnych źródeł energii, wspomagana jest rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii wraz z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych). W założeniach RPO WZ to bardzo ważne działanie dlatego w 2017 roku będą organizowane kolejne konkursy. 31.01.2017 rozpocznie się nabór w konkursie na budowę, rozbudowę bądź modernizację wytwórni energii korzystających z odnawialnych źródeł. Nabór będzie trwał do 28.02.2017. W konkursie tym planuje się dofinansowanie z Funduszy Europejskich, projektów zakwalifikowanych, w kwocie ogólnej około 75 mln złotych.

W październiku 2016 rozstrzygnięto poprzedni konkurs, w którym kwotą ponad 95 mln zł dofinansowano 48 projektów na łączną wartość inwestycji ponad 215

mln. Wśród dofinansowanych projektów są m.in:

- budowa elektrociepłowni na biomasę wraz z niezbędną infrastrukturą w Pyrzycach (prawie 16 mln dofinansowania);

- budowa instalacji fotowoltaicznej w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej w Stargardzie (dofinansowanie ponad 8 mln);

- zwiększenie wykorzystania energii słonecznej w miejskich jednostkach organizacyjnych w Szczecinie (ponad 5 mln dofinansowania);

- modernizacja elektrowni wodnej w Borowie na rzece Drawie (ponad 2,5 mln zł dofinansowania).

Warto dodać, że aż 43 z tych projektów dotyczy inwestycji polegających na budowie wytwórni energii elektrycznej z wykorzystaniem ogniw fotowoltaicznych. I chodzi nie tylko

o duże instalacje. Wiele z nich to niewielkie instalacje dachowe na budynkach użyteczności publicznej, budynkach firm i zakładów, a także dachach kościołów. Te małe instalacje pracują tylko na potrzeby własne inwestorów. Fundusze przeznaczone na to działanie, to wyjątkowa szansa optymalizacji kosztów energii i ogrzewania firmy czy instytucji.

Wspomaganie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii jest podyktowane koniecznością osiągnięcia w Polsce zalecanego w Europie wskaźnika. Chodzi o wskaźnik udziału energii z OZE w całej zużywanej w skali kraju energii. Założenie jest takie aby w 2020 roku wynosił on minimum 15 procent (obecnie u nas tylko nieco ponad 10 procent całkowitej ilości energii wytwarzanej z OZE).

Po termomodernizacji jest oszczędniej i czystiej – działanie 2.7 i 2.5

W listopadzie zakończono kolejny nabór wniosków w działaniu 2.7 - modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Instytucją ogłaszającą konkurs jest, na mocy porozumienia z Zarządem Województwa Zachodniopomorskiego, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Termomodernizacja wspomagana była dotychczas także przez Bank Gospodarstwa Krajowego w postaci premii termomodernizacyjnej i tzw. białych certyfikatów. Z tej formy wsparcia skorzystała spółdzielnia mieszkaniowa Gardno w Nowogardzie *Kompleksowa termomodernizacja naszych budynków* – mówi prezes spółdzielni mieszkaniowej w Nowogardzie Jan Smolira – spowodowała zmniejszenie rachunków za energię ciepłą o około 30 procent. W ramach termomodernizacji nie tylko ocieplamy budynki czy wymieniamy okna i drzwi, ale także zmieniamy często dotychczasowy rodzaj ogrzewania. W naszym wypadku spowodowało to, że nie korzystamy już z zanieczyszczających środowisko kotłowni węglowych - kończy.

Te informacje pokazują jak ważna gospodarczo ale i spo-

Czynny zabytek techniki - elektrownia wodna w Borowie - dofinansowano modernizację z działania 2.10. fot. www.kaliszypom.pl

lecznie jest termomodernizacja budynków mieszkalnych. Wiele z nich budowanych było wcześniej z materiałów nie zapewniających właściwej izolacji cieplnej i ogrzewanych za pomocą przestarzałych technologicznie kotłowni. Problem ten w naszym województwie gdzie rozwinięte było budownictwo z tzw. wielkiej płyty, jest szczególnie powszechny. Prezes Smolira podkreśla, że uruchomienie termomodernizacji stwarza także okazje na poprawienie estetyki. *Budynki, po ociepleniu, muszą być na nowo otynkowane i pomalowane – mówi prezes – to także możliwość uporządkowania jednocześnie otoczenia obiektów.*

Według danych na 2013 rok, ponad 40% finalnego zużycia energii (i 36% emisji gazów cieplarnianych) następuje w domach, biurach, sklepach i innych budynkach. Największy potencjał do oszczędzania energii znajduje się tam, gdzie od wielu lat właściciele budynków nie mają środków na sukcesywne prace modernizacyjne. Najczęściej towarzyszy temu zjawisko ubóstwa energetycznego. Środki z RPO WZ mają na celu diametralną odmianę tej sytuacji.

Działanie 3.3 i 3.4

– Szybkie i precyzyjne ostrzeżenie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie przeprowadza także konkursy w ramach działań 3.3 i 3.4 RPO WZ. Tematem tego ostatniego jest adaptacja do zmian klimatu, zarówno poprzez systemy wczesnego ostrzegania, jak i wyposażenie, służb ratownictwa. W rozstrzygniętych już konkursach udzielono wsparcia na opracowanie i wdrożenie Systemu Wczesnego Ostrzegania i Przeciwdziałania Skutkom Powodzi (beneficjent Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Zachodniopomorskiego) oraz na regionalny system prewencji na zagrożenia środowiskowe (beneficjent Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie). Znaczącym wsparciem objęto zakup samochodów specjalistycznych dla ochotniczych straży pożarnych. RPOWZ umożliwił dofinansowanie 7 projektów. W ten sposób istotnie poprawiono nasycenie specjalistycznym sprzę-

Investycja dofinansowana w konkursie na działanie 3.3. Nowogard, ul. Waryńskiego rozdzielanie kanalizacji sanitarnej od ogólnospławnej

tem (wozy strażackie) terenów, w których istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia pożarów, a także znacząco wzmocniło systemy wczesnego ostrzegania i reagowania.

Natomiast w konkursie na działanie 3.3 „Poprawa stanu środowiska miejskiego” wsparcie w kwocie ponad 22 mln złotych otrzymało aż 13 gmin. To w tym konkursie wsparcie w kwocie 1,3 mln złotych otrzymała także gmina Nowogard. Dofinansowano jej wniosek na budowę i przebudowę kanalizacji deszczowej, umożliwiającą rozdział sieci ogólnospławnej na sieć kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej. Dotychczasowy brak tego rozdziału skutkuje okresowym wybijaniem studzienek kanalizacyjnych na dużym obszarze miejskim. *W wyniku zakończenia prac objętych dofinansowaniem problem ten zostanie rozwiązany* – informuje Tadeusz Fiejdasz kierownik Wydziału Ochrony Środowiska UM- *nie będzie już dostawała się do kanalizacji sanitarnej woda deszczowa z terenu kilku ulic oraz z wielu nieruchomości położonych w tych rejonach.*

O czystą wodę – działanie 3.5 i 3.6

We wrześniu 2016 roku rozstrzygnięto konkursy: jeden z działania 3.5 na wsparcie rozwoju sieci wodociągowych, a drugi na wsparcie systemu oczyszczania ścieków (działanie 3.6). Be-

neficjentami są tutaj samorządy i przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne, zaś instytucją pośredniczącą jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Trwają dwa kolejne konkursy: 30 grudnia 2016 roku kończy się nabór w konkursie na wsparcie systemów oczyszczania ścieków (działanie 3.6) Również do 30 grudnia 2016 przedłużono nabór wniosków na projekty rozwój sieci wodociągowej (działanie 3.5).

Jak można, to jedź rowerem – działanie 4.6

Do zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza przyczynia się też przesiadanie z samochodów na komunikację publiczną oraz na rowery. Fundusze Europejskie dofinansowują konsekwentnie budowę tras rowerowych Pomorza Zachodniego oraz ścieżki rowerowe w miastach. Tę potrzebę dostrzegają także samorządy. W projekt stworzenia sieci 1000 kilometrów tras rowerowych w naszym województwie planuje się zaangażować blisko 70 zachodniopomorskich gmin i powiatów. Część tras przebiegać będzie przy drogach, część przez parki krajobrazowe; niektóre odcinki wykorzystywać będą istniejącą infrastrukturę i biec po wałach przeciwpowodziowych lub nasypach nieczynnej kolejki wąskotorowej. Taki projekt stał już na terenie Związku Miast i Gmin

Dorzecza Parsęty, gdzie ze środków RPOWZ wybudowano 57 km ścieżek rowerowych.

Programy Krajowe.

Wsparcie na działania w omawianych tutaj zakresach można uzyskać także w konkursach krajowych. Instytucją organizującą konkursy w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest Narodowy Fundusz Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska. W ostatnich dniach opublikowano wyniki konkursu na wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej. Dofinansowaniem objęto 151 projektów. 7 z nich pochodzi z naszego województwa. Wśród nich dofinansowano projekty Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego, Zakładu Karnego w Wierzbrowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie czy ZUS w Szczecinie. Wszystkie te projekty dotyczą termomodernizacji niektórych obiektów zarządzanych przez wnioskodawców.

W październiku zakończono nabór wniosków do tegorocznej edycji krajowego konkursu z działania 1.3.2- wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym. Ten konkurs przeznaczony był dla wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych. Wyników jeszcze nie upubliczniono, poznamy je w najbliższych tygodniach.

Ważne

Warto jeszcze wspomnieć o konkursach na działania związane bezpośrednio z ochroną przyrody. Chodzi o działanie 4.4 z RPO WZ i konkurs, którego nabór kończy się 30 grudnia. Tematem projektu jest zapewnienie ciągłości istnienia chronionych gatunków roślin, zwierząt, ochrona gatunków in situ oraz odtwarzanie siedlisk i gatunków zdegradowanych. Na rok 2017 przewidziane są dwa inne konkursy z tego obszaru. Jeden to działanie 4.3 typ 1, czyli tworzenie centrów różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime. Konkurs ten to szansa uzyskania wsparcia dla projektów dotyczących parków miejskich czy ogrodów botanicznych. Drugi konkurs dotyczy kształtowania właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację.

Konkursy, zarówno w ramach RPO WZ jak i PO Infrastruktura i Środowisko, organizowane są systematycznie. Aby być na bieżąco z harmonogramem i procedurą naboru, należy śledzić stronę www.funduszeuropejskie.gov.pl oraz www.rpo.wzp.pl

Piotr Słomski

ADRESY

**Urząd Marszałkowski
Województwa
Zachodniopomorskiego
Główny Punkt Informacyjny
Funduszy Europejskich
w Szczecinie**

ul. Kuśnierska 12b, 70-536 Szczecin
Telefony do konsultantów
tel. 800 34 55 34, 91 432 94 32, 91 432 94 33, 91 432 94 35
www.fundusze-europejskie.gov.pl
www.rpo.wzp.pl

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej Szczecin
Biuro Szczecin
ul. Solskiego 3
71-323 Szczecin
tel. 91 486 15 56; 58
fax. 91 486 15 57
sekretariat@wfos.szczecin.pl

**Narodowy Fundusz Ochrony
Środowiska i Gospodarki
Wodnej**
ul. Konstruktorska 3a
02-673 Warszawa,
Tel. 22 45 90 000, 22 45 90 001
fundusz@nfosigw.gov.pl

Więcej bezpłatnych informacji znajdziesz na www.funduszeuropejskie.gov.pl oraz w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich

Projekt jest współfinansowany w ramach Konkursu dotacji dla prasy lokalnej na działania informacyjne dotyczące Funduszy Europejskich, ze środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej